

Autologe stamceltransplantatie

Stamceltransplantatie met eigen stamcellen, opname in Máxima MC

In overleg met uw arts is ervoor gekozen om uw ziekte te behandelen met een stamceltransplantatie met eigen stamcellen. Dat heet een autologe stamceltransplantatie.

In deze folder vindt u algemene informatie over deze behandeling. Het is belangrijk dat u deze informatie goed doorleest. **Wat is een stamceltransplantatie met eigen stamcellen?** Stamcellen zijn bloedcellen die in het beenmerg zitten. Het zijn de moedercellen van alle cellen in het bloed en ze kunnen zich ontwikkelen tot rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes. Bij een stamceltransplantatie met eigen stamcellen oogsten we gezonde stamcellen uit uw bloedbaan op het moment dat u ziektevrij bent. In het MUMC+ krijgt u eerst een hoge dosis chemotherapie. Deze chemotherapie doodt de eventueel laatste kankercellen, maar maakt ook gezonde stamcellen kapot. Na de chemotherapie krijgt u uw eigen gezonde stamcellen weer terug in uw lichaam. Deze stamcellen kunnen dan weer uitgroeien tot volwassen bloedcellen.

Waarvoor zijn bloedcellen belangrijk?

- Rode bloedcellen (erythrocyten) zorgen ervoor dat zuurstof uw lichaam wordt vervoerd;
- Witte bloedcellen (leukocyten) zijn belangrijk voor de afweer tegen ziekteverwekkers, zoals bacteriën en virussen;
- Bloedplaatjes (trombocyten) zorgen ervoor dat het bloed stolt bij verwondingen.

Vorbereiding op uw behandeling

Voordat u een stamceltransplantatie met eigen stamcellen krijgt, zijn er eerst een aantal onderzoeken nodig. Ook moeten de stamcellen uit uw bloed worden verzameld. Deze voorbereiding duurt meestal 4 tot 6 weken.

Medische onderzoeken

Een stamceltransplantatie met uw eigen stamcellen is een zware behandeling. Daarom wil uw behandelteam eerst weten hoe het met uw lichaam gaat. Zij kijken of u gezond genoeg bent en of u lichamelijke klachten heeft.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar

U heeft eerst een gesprek met één van uw behandelaars. Daarna krijgt u een uitgebreid lichamelijk onderzoek. Soms zijn er extra onderzoeken nodig, zoals:

- Een beenmergafname
- Bloedonderzoek
- Een hartfilmpje

Verzamelen en afnemen van de stamcellen

Om uw eigen stamcellen terug te kunnen geven, moeten deze eerst uit uw bloed worden gehaald. Daarna worden de stamcellen ingevroren en tijdelijk bewaard. Het afnemen van stamcellen heet 'afereze'. Dit gebeurt op de dialyse-afdeling van het ziekenhuis in Maastricht (MUMC+).

Opname in het ziekenhuis

U wordt opgenomen op verpleegafdeling A5 in het Maastricht MUMC+. Omdat uw afweersysteem door de stamceltransplantatie niet goed werkt, is er een grotere kans op infecties. Daarom krijgt u uw behandeling op een afdeling die extra goed wordt schoongehouden, geventileerd en gecontroleerd.

De opname bestaat uit de voorbehandeling en de stamceltransplantatie. De fasen daarna, we noemen deze dip en herstel, doorloopt u in Máxima MC Veldhoven op verpleegafdeling oncologie (route 337). U wordt de dag na teruggave van uw eigen stamcelcellen vanuit Maastricht UMC+ per ambulance naar Máxima MC vervoerd.

Wat kunt u meenemen bij opname in MUMC+ en nadien in Máxima MC?

- Ondergoed
- Nachtkleding
- Kleding voor overdag
- Sportkleding of kleding waarin u zich makkelijk kunt bewegen
- Stevige schoenen, sportschoenen en afwasbare slippers
- Rollator of wandelstok (als u deze thuis ook gebruikt)
- Hoortoestel of bril
- Toiletartikelen: pH-neutrale verzorgingsproducten en fluoride tandpasta (tandenborstels krijgt u op de afdeling)
- Alle medicijnen die u thuis gebruikt en een actueel medicijn-overzicht van uw apotheek
- Persoonlijke dingen, zoals foto's of een wekker
- Vrijtijdsmateriaal bijvoorbeeld boeken, puzzels, spellen, handwerk materiaal, kranten, tijdschriften, laptop, tablet, smartphone of e-reader. Dit materiaal moet schoon en stofvrij zijn. Boeken van de bibliotheek mag u niet meebrengen.

Wat laat u thuis (in verband met de hygiëne):

- Pluche knuffels
- Pantoffels
- Eigen hoofdkussen. Als u toch uw eigen hoofdkussen mee wilt nemen, kunt u dit melden aan de verpleegkundige. Er worden dan twee kussenslopen gebruikt die we iedere dag vervangen.

Alles wat u van thuis mee neemt, moet schoon zijn. Wij raden u aan om waardevolle bezittingen zoals een grote hoeveelheid geld, waardevolle papieren en sieraden thuis te laten. U krijgt uw eigen kluisje in de kledingkast. MUMC+ en Máxima MC zijn niet verantwoordelijk voor vermissing, beschadiging of diefstal van geld, sieraden of andere persoonlijke spullen.

Voorbehandeling

Op de dag van opname krijgt u, als u deze nog niet heeft, een centraal veneuze katheter. Dit is een slangetje dat in een groot bloedvat in uw hals wordt ingebracht. Via deze katheter krijgt u de chemotherapie, stamcellen en vocht.

De dag na uw opname begint de hoge dosis chemotherapie. Dit heet conditionering. Meestal wordt de chemotherapie over een paar dagen verspreid. De samenstelling, dosering en de duur van de chemotherapie kan per patiënt verschillen. Sommige patiënten krijgen naast chemotherapie ook bestraling.

Veel voorkomende bijwerkingen van de voorbehandeling zijn:

- Misselijkheid
- Braken
- Verminderde eetlust
- Diarree of verstopping

Stamceltransplantatie

Na een rustdag krijgt u uw eigen stamcellen terug. Dit is de stamceltransplantatie, ook wel reïfusie genoemd. Uw partner of naasten mogen hierbij aanwezig zijn. De dag van de stamceltransplantatie wordt dag 0 (nul) genoemd. De stamcellen zitten in één of meerdere kleine zakken, die vóór de toediening ontdooid zijn. De inhoud van de zakjes heeft een rode kleur, omdat er ook rode bloedcellen in zitten. De stamcellen komen via de centraal veneuze katheter direct in uw bloed terecht. Dit is te vergelijken met een bloedtransfusie.

Meestal verloopt de stamceltransplantatie zonder complicaties (problemen). Door het bewaarmiddel waarin de stamcellen worden ingevroren, is er kans op een allergische reactie. Vóór de transplantatie krijgt u daarom via het infuus medicijnen die de kans op een allergische reactie verminderen. De transplantatie duurt een half uur tot twee uur. Dit hangt

af van eventuele bijwerkingen en het aantal zakken met stamcellen die u krijgt. Gemiddeld duurt het 1 of 2 dagen voordat de stamcellen zich in het beenmerg hebben genesteld.

Dip

De fase na de stamceltransplantatie heet 'de dip'. Dit is zowel letterlijk als figuurlijk bedoeld. Alle bloedcellen nemen in aantal af. Dat heet 'dippen'. Als er te weinig rode bloedcellen en bloedplaatjes overblijven, krijgt u één of meerdere bloedtransfusies.

Witte bloedcellen kunnen niet worden aangevuld, maar na een tijdje ontwikkelen zich nieuwe witte bloedcellen vanuit de toegediende stamcellen. Zolang uw afweersysteem nog niet goed werkt, bent u kwetsbaar en nog niet voldoende beschermd tegen virusinfecties. U kunt dan bijvoorbeeld een verkoudheid of gordelroos krijgen. Daarom moet u in de eerste periode na de stamceltransplantatie beschermende medicatie slikken.

U kunt last krijgen van de volgende bijwerkingen:

- Infecties
- Diarree
- Pijn in de mond
- Vermindering van uw conditie

Herstel

Het duurt ongeveer twee weken voordat een stamcel is uitgegroeid tot een volwassen bloedcel. Vaak ontvangt u na de transplantatie groeihormonen (G-CSF) om de groei van de stamcellen te versnellen. Als er voldoende witte bloedcellen in uw bloed zitten, is dit het einde van de dip en het begin van het herstel. Dit is vaak heel duidelijk merkbaar, omdat klachten aan de slijmvliezen van het maag- darm stelsel op dat moment snel verminderen. Na twee weken zijn de meeste mensen voldoende hersteld om naar huis te kunnen gaan.

Nazorg

Een stamceltransplantatie is een behandeling met een lang nazorgtraject. Na de eerste intensieve herstelweken thuis, volgen er langdurig controles op de polikliniek. Het herstel gaat misschien langzamer dan u had verwacht, maar dat is normaal. Veel voorkomende klachten in de eerste maanden zijn:

- Vermoeidheid
- Verminderde concentratie
- Verkoudheid

Controles op de polikliniek

In de eerste maanden na de transplantatie is de aandacht vooral gericht op het herstel van uw afweersysteem. Bij elke controle kijkt de arts naar mogelijke klachten. Er wordt een bloedonderzoek gedaan om te controleren of de stamcellen voldoende rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes aanmaken. Soms is een transfusie met rode bloedcellen of bloedplaatjes nodig. Uw centraal veneuze lijn wordt poliklinisch na ontslag verwijderd.